
Nederland en hielp hem zijn negatieve kijk op dit land, die nauw samenhang met de marginale positie van de afgescheidenen en de povere financiële positie van zijn familie, te overwinnen. Maar het bracht hem vervolgens ook in nauwer contact met de presbyterianen en droeg zo bij aan de voltooiing van zijn amerikaniseringsproces. Het is opmerkelijk dat het neocalvinisme eenzelfde rol heeft vervuld in het leven van Geerhardus Vos, die, afkomstig van de afgescheidenen en de Christian Reformed Church, via Kuyper en het neocalvinisme aansluiting vond bij de presbyteriaanse kring in de Verenigde Staten.

Dat het neocalvinisme zo'n rol kon spelen in het leven van Dosker, had alles te maken met het feit dat Bavinck en Kuyper het calvinisme in rapport met de tijd brachten. Terwijl bij het modernisme in Nederland een soortgelijke actualisering van de christelijke tarditie ten koste was gegaan van het supranaturele karakter van het geloof, wisten Kuyper en Bavinck het orthodoxe geloof in een eigentijdse vorm te vertolken. Tweemaal dreigde Doskers leven in onbeduidendheid te verzanden, en beide malen had dit te maken met vruchteloze debatten binnen de gereformeerde orthodoxie. De eerste maal bleek Amerika een toevluchtsoord te zijn, een tweede maal vormde de levens- en wereldbeschouwing van Kuyper voor hem een Pella. Via Kuyper vond hij tenslotte in de Presbyterian Church het Amerikaanse gereformeerde leven met de brede armslag.

In 1903 was de amerikanisering van Henry Dosker voltooid. Hij had dit proces sneller afgerond dan de meeste van de Nederlandse immigranten, maar had daar wel een prijs voor betaald. Hij moest zijn verlies nemen in zijn strijd voor de Reformed Church tegen de Christian Reformed Church en in zijn strijd tegen het modernisme. Bovendien moest hij in zijn conflict met Kuyper ondervinden dat zijn kracht minder lag in het kerkelijk leiderschap dan in de kerkhistorische studie. Evenmin als zijn vader was hij weinig geschikt voor de kerkelijke strijd. Dezelfde Kuyper wees hem indirect de weg van Mars naar Clio, waar hij zich tenslotte het best thuis voelde, verdiept in de grote conflicten, terwijl hij er zelf van verschoond bleef.

Princeton Theological Seminary
maart 2001